

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 14/2012 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av försäkringsbolagslagen och till vissa lagar som har samband med den

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 juni 2012 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av försäkringsbolagslagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 55/2012 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Terhi Valtonen, social- och hälsovårdsministeriet
- jämställdhetsombudsmannen Pirkko Mäkinen, Jämställdhetsombudsmannens byrå
- ledande matematiker Jari Niittuinperä, Finansinspektionen
- chefsjurist Mari Pekonen-Ranta, Finansbranschens Centralförbund
- jurist Ilkka Holmström, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- If Skadeförsäkringsbolag Ab
- Försäkringsbolaget Turva.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Regeringen föreslår att försäkringsbolagslagen, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om utländska försäkringsbolag och lagen om försäkringsföreningar ändras. Det ska inte vara tillåtet att använda kön som faktor vid beräkning av försäkringspremier eller försäkringsförmåner vid försäkringar till konsumenter eller att

göra könsrelaterade skillnader i premier eller förmåner.

Behovet att ändra lagarna beror på en dom som EU-domstolen kom med den 1 mars 2011. Enligt domen strider den bestämmelse i likabehandlingsdirektivet som tillåter att medlemsstaterna utan tidsbegränsning kan låta den undantagsbestämmelse gälla som medger att kön används som en faktor vid beräkningen av premier och ersättningar mot syftet med likabehandling av män och kvinnor i likabehandlingsdirektivet

och är således inte förenlig med artikel 21 och 23 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt domen är bestämmelsen ogiltig från och med den 21 december 2012. Nya försäkringsavtal som ingås efter det ska alltså prissättas könsneutralt.

Utskottet tillstyrker lagförslaget och anser det vara angeläget för likabehandling av kvinnor och män att samma villkor gäller för försäkringspremier och försäkringsförmåner för kvinnor och män.

Försäkringar som tecknas av arbetsgivaren

I propositionen ändras kriterierna för försäkringspremier bara för försäkringar till konsumenterna. Könsbundna försäkringsmatematiska faktorer kan alltså fortfarande beaktas exempelvis i arbetsgivares gruppförsäkringar till anställda, bland annat tilläggs pensions-, sjukdoms- och grupplivförsäkringar.

I artiklarna 21 och 23 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna ska all diskriminering på grund av kön vara förbjuden och jämställdhet mellan kvinnor och män ska säkerställas på alla områden. I propositionen motiverar regeringen inte varför den vill göra avsteg från stadgan i andra fall än de som gäller försäkringar till konsumenter. Regeringen konstaterar bara att de föreslagna ändringarna räcker till för att uppfylla de förpliktelser som EU-domstolen ställer.

Det är ett problem, anser utskottet, att det i fortsättningen ska vara tillåtet att tillämpa olika prissättning för kvinnor och män på en del försäkringar. Detta strider mot målen i likabehandlingsdirektivet och bestämmelserna i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Divergerande prissättning kan dessutom medföra en del praktiska problem exempelvis när en försäkring överförs från arbetsgivaren till en arbetstagare. Det är angeläget att vi inför könsneutral prissättning på alla försäkringar så snart som möjligt, understryker utskottet.

Samtidigt påpekar utskottet att regeringen vill upphäva bestämmelserna om att försäkringsbo-

lagen ska lämna riskbedömningar till Finansinspektionen och lägga ut dem sin webbsida. Det ger sämre insyn i de försäkringar där könsrelaterad riskbedömning kommer att finnas kvar.

Ändrade premier

I dagsläget är premierna för livförsäkringar och frivilliga olycksfallsförsäkringar billigare för kvinnor än för män, medan män har billigare premier för sjukkostnadsförsäkringar och frivilliga pensionsförsäkringar.

Enligt uppgifter från försäkringsbolagen måste priserna för en del försäkringar för kvinnor och män höjas eller sänkas om premiekriterierna blir könsneutrala. Procentuellt sett måste priserna höjas mest på bland annat olycksfallsförsäkringar för kvinnor och fordonsförsäkringar för unga kvinnor.

Utskottet ser med en viss oro på hur lagändringarna kommer att påverka försäkringspriserna. Vid utfrågningen av de sakkunniga framkom det att priserna kan komma att justeras både uppåt och neråt av lagändringarna. Det är av största vikt att bara könsneutrala prisändringar motiveras med lagändringarna.

Vid nya avtal är det fritt fram för bolagen att prissätta sina försäkringar utifrån konkurrensläget. Gamla försäkringar kan innehålla villkor som begränsar bolagens rätt att fritt prissätta sina produkter.

Myndigheterna bör överlag bevaka vilka prisförändringar som sker och i förekommande fall vidta åtgärder för att informera konsumenterna och försäkra sig om att konkurrensen fungerar. I de fall där gamla avtal inskränker rätten till fri prisbildning bör myndigheterna se till att ändringar i priserna grundar sig på de kostnader som följer av att den könsrelaterade risken prissätts på nytt. Extra angeläget är det att hålla ett öga på situationer där konkurrensen inte fungerar eftersom den försäkrade på grund av sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga inte kan få en ny likadan försäkring i stället för den gamla.

Ställningstagande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

*att ekonomiutskottet beaktar det som
sägs ovan.*

Helsingfors den 27 september 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml (delvis)
medl. Markku Eestilä /saml
Sanni Grahn-Laasonen /saml
Anna Kontula /vänst
Jari Lindström /saf
Lea Mäkipää /saf

Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Annika Saarikko /cent
Kristiina Salonen /sd
Mikko Savola /cent
Katja Taimela /sd
ers. Anu Vehviläinen /cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.